

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa J. K.
przeciwko A. K.
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 29 maja 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 6 maja 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
2. przyznaje r. pr. R. R. od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w (...)) kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług należną od tego rodzaju czynności tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Powód J. K. po ostatecznym sprecyzowaniu powództwa skierowanego przeciwko A. K. domagał się rozwiązania umowy przekazania gospodarstwa rolnego następcy, zawartej przez strony w dniu 28 maja 1994 r. Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 27 listopada 2015 r. oddalił powództwo i orzekł o kosztach postępowania. Podstawową przyczyną oddalenia powództwa było ustalenie, że

pozwany w 2009 r. wyzbył się gospodarstwa, co Sąd uznał za przyczynę uniemożliwiającą zastosowanie art. 89 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst. jedn. Dz.U. z 1993 r., Nr 71, poz. 342, dalej „u.s.r.”). Dodatkowo Sąd przeanalizował przesłanki rozwiązania umowy wskazane w tym przepisie i uznał, że nie zostały spełnione, ponieważ to powód jest szczególnie aktywny w konflikcie między stronami.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 6 maja 2016 r. oddalił apelację powoda, przyjmując za własne ustalenia Sądu pierwszej instancji. Sąd odwoławczy wyłożył art. 89 u.s.r., powołując się na poglądy wyrażane w orzecznictwie Sądu Najwyższego i przyjął, że wyzbycie się przez pozwanego przedmiotu umowy, która miałyby zostać rozwiązana doprowadziło do stanu, w którym powrotne przejście własności gospodarstwa na przekazującego jest niemożliwe. To z kolei powoduje, że roszczenie o rozwiązanie umowy jest niedopuszczalne. Taki stan Sąd Apelacyjny uznał za świadczący o braku legitymacji biernej pozwanego. W związku z wyrażonym zapatrywaniem nie rozważał już dalszych zarzutów apelacji, odnoszących się do kwestii wykazania przez powoda, że spełnione zostały przesłanki rozwiązania umowy.

W skardze kasacyjnej, opartej na podstawie naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), powód zarzucił naruszenie art. 224 § 1 w zw. z art. 378 § 1, art. 382 i art. 233 k.p.c., polegające na nierozpoznanie przez Sąd drugiej instancji wszystkich zarzutów powoda podniesionych w apelacji oraz art. 386 § 1 k.p.c. przez jego niezastosowanie. Skarżący domagał się uchylenia wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji i zasądzenia na jej rzecz kosztów dotychczasowego postępowania, w tym kosztów postępowania kasacyjnego. Pełnomocnik świadczący powodowi w postępowaniu kasacyjnym pomoc prawną z urzędu złożył też wniosek o zasądzenie nieopłaconych kosztów tej pomocy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na

ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnych orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

Skarżący uzasadnił potrzebę rozpatrzenia jego skargi wystąpieniem przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., to znaczy jej oczywistą zasadnością, wyrażającą się rażącym naruszeniem art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., polegającym na potwierdzonym wprost przez Sąd odwoławczy, nierozpoznaniu zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., który podniósł apelujący.

Skarga kasacyjna jest w sposób oczywisty uzasadniona wówczas, gdy dla przeciętnego prawnika z samej jej treści - bez pogłębionej analizy i juredycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy kasacyjne zasługują na uwzględnienie. Argumentacja nie może przy tym odwoływać się do zarzutów niedopuszczalnych w świetle art. 398³ § 3 k.p.c. Skarżący, powołując się na przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. powinien wykazać kwalifikowany charakter zarzucanego naruszenia przepisów prawa, przytaczając argumenty świadczące nie tylko o dostrzegalnym *prima vista* naruszeniu przynajmniej części przytoczonych w podstawach skargi przepisów, ale także o tym, że zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15, LEX nr 1770910).

Niewątpliwie Sąd odwoławczy nie rozpoznał zarzutów, które wskazuje skarżący, jednak zrobił to świadomie, uznając, że wobec przyjętej przez niego interpretacji art. 89 u.s.r. okoliczności, których odmiennego ustalenia domagał się skarżący, nie miały znaczenia przy rozstrzyganiu sprawy, gdyż o jej wyniku zadecydował niesporny fakt wyzbycia się gospodarstwa przez pozwanego, który

darował je synowi w 2009 r. Tego kierunku wykładni skarżący nie kwestionuje, wobec czego jego prawidłowość nie podlega badaniu w postępowaniu kasacyjnym, gdyż nie mieści się w granicach zgłoszonych podstaw skargi, ani nie prowadzi do nieważności postępowania (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Zgodnie z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. skutecznym zarzutem kasacyjnym, odnoszącym się do uchybień procesowych może być tylko taki, który kwestionuje naruszenie przepisów, mogące wpłynąć na wynik sprawy. Wykładnia art. 89 u.s.r. dokonana przez Sąd Apelacyjny powodowała, że ustalenia faktyczne odnoszące się do przyczyn i przebiegu konfliktu między stronami straciły znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Pominięcie przez Sąd odwoławczy zarzutów apelacyjnych nie mogących wpłynąć na jej rozstrzygnięcie, nie stanowi w świetle art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. uchybienia, które dowodzi oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

W związku z powyższym uznać należy, iż powołana przez skarżącego podstawa przyjęcia jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zachodzi. Okoliczności sprawy nie wskazują również, aby wystąpiły inne przesłanki z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia.

Koszty pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu zostały przyznane na podstawie § 4, § 8 pkt 6 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2015 r., poz. 1805 ze zm.) w zw. z § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1715).

jw